

LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

Naturavdelningen
Helena Bager

Beslut
2017-03-29

Diarienummer
511-17182-2015

Sida
1(9)

Bildande av naturreservatet Skår i Ale kommun

Innehåll

Beslut om bildande m.m.
Syftet med naturreservatet
Skälen för Länsstyrelsens beslut
Beslut om föreskrifter
Ärendets handläggning
Länsstyrelsens bedömning och motivering
Upplysningar
Ersättningstalan
Kungörelse
Hur man överklagar

Bilagor

Bilaga 1. Beslutskarta
Bilaga 2. Översiktskarta
Bilaga 3. Skötselplan
Bilaga 4. Sakägarförteckning
Bilaga 5. Sändlista

Uppgifter om naturreservatet

Namn:	Naturreservatet Skår
NVR ID:	2044248
Län:	Västra Götalands län
Kommun:	Ale
Ungefärlig mittpunkt:	N 6433546, E 339348 SWEREF99
Lägesbeskrivning:	5 km nordost om Skepplanda
Fastigheter och ägare:	<i>Enligt sakägarförteckning (bilaga 4)</i>
Nyttjanderättsinnehavare:	<i>Enligt sakägarförteckning (bilaga 4)</i>
Areal (ha):	23,7 hektar
Förvaltare:	Västkuststiftelsen
Naturgeografisk region:	Södra Västergötlands sprickdalsområde

Beslut om bildande m.m.

Länsstyrelsen förklarar det område som avgränsats på kartan i bilaga 1 som naturreservat. Beslutet är fattat med stöd av 7 kap 4 § miljöbalken.

Naturreservatets gränser ska märkas ut i terrängen.

Namnet ska vara Naturreservatet Skår.

Beslutet riktar sig till allmänheten, fastighetsägare och innehavare av särskild rätt, vars rättigheter att använda mark- och vattenområden berörs inom reservatsområdet.

I enlighet med 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. fastställer Länsstyrelsen bifogad skötselplan för naturreservatets långsiktiga vård.

Länsstyrelsen utser Västkoststiftelsen som förvaltare av naturreservatet. Beslutet är fattat med stöd av 21 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m.

Syftet med naturreservatet

Syftet med naturreservatet är att:

- Bevara och förstärka de höga naturvärden som finns i området och som är kopplade till orördhet och barrskog med hög ålder.
- Trygga och förstärka livsbetingelserna för områdets värdefulla flora och fauna, däribland flera arter rödlistade svampar.
- Tillsammans med angränsande naturreservat skapa ett stort sammanhängande område som inbjuder till friluftsliv och naturstudier.

Syftet ska uppnås genom att:

- Skogen lämnas för fri utveckling, vilket är en förutsättning för att de naturvärden som återfinns i området ska bibehållas och utvecklas.
- Området skyddas från all form av exploatering.
- En parkeringsplats och stig anläggs som knyter samman området med befintligt stigsystem i naturreservatet Bergsjön.

Skälen för Länsstyrelsens beslut

Området bildar med sitt läge, i direkt anslutning till det befintliga naturreservatet Bergsjön, en större sammanhängande värdekärna för skogliga naturvärden i Risveden. Områdets naturvärden är främst kopplade till områdets äldre naturskogsartade barrskog som fungerar som livsmiljö för flera rödlistade arter och signalarter som är beroende av skogskontinuitet och stabilt mikroklimat för sin fortlevnad.

För att områdets naturvärden ska kunna bevaras och utvecklas skall skogen lämnas till fri utveckling. Med hänsyn till områdets storlek och det stora intrång ett förbud mot produktionsinriktat skogsbruk i området skulle innebära bedömer Länsstyrelsen att bildande av naturreservat är det bästa alternativet för att på lång sikt trygga och förstärka områdets höga naturvärden.

Beslut om föreskrifter

Länsstyrelsen beslutar att följande föreskrifter ska gälla i naturreservatet. Beslutet är fattat med stöd av 7 kap 5, 6 och 30 §§ miljöbalken.

A. Föreskrifter om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden (7 kap 5 § miljöbalken)

Det är förbjudet att inom naturreservatet:

1. Uppföra byggnad eller anläggning.
2. Anlägga väg.
3. Anlägga luft- eller markledning, stängsel eller hägnad.
4. Anordna upplag.
5. Borra, gräva, schakta, utfylla, tippa, dika eller dämna.
6. Avverka eller utföra annan skogsbruksåtgärd.
7. Ta bort eller upparbeta dött träd eller vindfälle
8. Använda kemiska eller biologiska bekämpningsmedel.

Utan hinder av föreskrifterna A6 och A7 får träd som faller över väg eller stig kapas och läggas åt sidan.

Föreskrifter enligt A ovan gäller inte i följande fall:

- När förvaltaren, eller den förvaltaren utser, utför de åtgärder som behövs för att tillgodose syftet med naturreservatet och som framgår under B.

B. Föreskrifter om skyldighet att tåla visst intrång (7 kap 6 § miljöbalken)

Fastighetsägare och innehavare av särskild rätt ska tåla att följande anordningar uppförs/anläggs och att följande åtgärder vidtas.

1. Naturreservatet märks ut i terrängen
2. Parkeringsplats anläggs och vandringsled markeras och underhålls, samt informationstavlor sätts upp.
3. Undersökningar av djur- och växtarter samt av mark- och vattenförhållanden.

C. Ordningsföreskrifter om rätten att färdas och vistas inom naturreservatet samt om ordningen i övrigt inom naturreservatet (7 kap 30 § miljöbalken)

Det är förbjudet att inom naturreservatet:

1. Framföra motordrivet fordon annat än i samband med uttransport av fällt vilt med s.k. älghugare, fyrhjulig eller motsvarande.
2. Gräva upp växter eller insamla vedsvamp, lav eller mossa. Förbudet gäller inte plockning av blommor, bär och matsvamp för eget privat behov.
3. Fälla eller på annat sätt skada levande eller döda stående och ikullfallna träd och buskar.
4. Medföra hund som inte är kopplad. Förbudet gäller ej vid jakt eller vid eftersök av skadat vilt.
5. Anordna orienteringstävling eller sätta upp fast orienteringskontroll.
6. Utplantera växt- eller djurart

Föreskrifter enligt C ovan gäller inte i följande fall:

- När förvaltaren, eller den förvaltaren utser, utför de åtgärder som behövs för att tillgodose syftet med naturreservatet och som framgår under B.
- När Länsstyrelsen, eller den Länsstyrelsen utser, genomför naturinventeringar vilka även kan innebära insamling av arter i vetenskapligt syfte.

Ärendets handläggning

Områdets höga naturvärden uppmärksammades 2011 i samband med en skrivelse från Naturskyddsföreningen i Ale med begäran om skydd.

Länsstyrelsen fältbesökte området 2013 och gjorde bedömningen att delar av området hyste höga naturvärden.

Ytterligare fältbesök genomfördes tillsammans med Skogsstyrelsen under 2014 och 2015 varvid Skogsstyrelsen klassade en stor del av området som nyckelbiotop.

Markägarförankring påbörjades under sommaren 2015.

Samtliga berörda mark- och sakägare har den 8 december 2016 förelagts enligt 24 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. att yttra sig över förslag till beslut med föreskrifter och skötselplan.

Förslaget till naturreservat har remitterats till Ale kommun, SGU och Skogsstyrelsen den 8 december 2016.

Naturskyddsföreningen, Västkoststiftelsen, LRF och Leif Danielsson har fått förslaget för kännedom och eventuellt yttrande.

De synpunkter som kommit in är positiva till reservatsbildningen.

Ale kommun ser positivt på att området bevaras för framtiden och sköts på ett sätt som gynnar friluftslivet, naturvärden och besöksnäringen i Ale kommun.

Skogsstyrelsen anser att det aktuella området har höga naturvärden och är mycket skyddsvärt.

SGU har inga synpunkter på naturreservatet.

Lars Gerre har inkommit med synpunkten att vi bör ändra på sidan 6 i förslag till skötselplan att även koppartaggsvamp är med i ÅGP för bevarande av rödlistade fjälltaggsvampar. Detta är nu justerat.

All mark som berörs av naturreservatsbildningen har intrångsersatts vid tidpunkten för detta beslut.

Länsstyrelsens bedömning och motivering

Beskrivning av naturreservatet

Naturreservatet Skår ligger inom Risveden som är ett glest befolkat område som domineras av barrskog. Terrängen är kuperad med bergbranter på flera ställen. Topografin skapar skillnader i ståndorten med allt från hållmarkstallskog till högvuxen granskog. I låglänta partier förekommer även sumpskogar, våtmarker och bäckmiljöer. Berggrunden domineras av granodiorit med ett centralt stråk av den sedimentära bergarten metagråvacka. En stor del av området har berg i dagen men moränpartier förekommer spritt, samt mindre torvmarker och ett parti med sand i den sydöstra delen. Fågelfaunan är typisk för områden med denna karaktär med förekomst av tjäder, skogsmesar och olika hackspettar. Skogen i området består till största delen av gammal naturskogsartad barrskog med en blandning av gran och tall. Men även yngre, mer skogsbrukspräglade, skogspartier finns insprängt i området. Det förekommer också inslag av ek, hassel, björk, al och rönn. I området förekommer även ett antal skyddsvärda rödlistade arter av bl.a. marksvampar.

En stor del av den nuvarande skogen inom området består av sådan skog som under det senaste decenniet aldrig brukats eller där virkesuttaget varit ringa. Även om skogen tidigare varit mycket gles och ibland hedartad så finns här sannolikt trädkontinuitet och enligt Häradskartan var området glest bevuxet med barrskog i slutet på 1800-talet. Lövskog förekom endast längs en bäck och stig i områdets sydöstra del.

Utöver den traktorväg som återfinns i områdets södra del saknas i stort ett stigsystem som är lätt att följa och området är därför inte särskilt välbesökta. Området ligger dock i anslutning till Bergsjöns naturreservat och en stig kommer anläggas som ansluter till Bergsjöns stigsystem och sammanlänkar de båda reservaten. Sedvanlig jakt förekommer inom området.

En mer utförlig beskrivning av området lämnas i skötselplanen.

Motivering av beslutet

Området utgör tillsammans med det angränsande naturreservatet Bergsjön, en större sammanhängande värdekärna för skogliga naturvärden i Risveden. Naturvärdena är främst kopplade till äldre naturskogsartade barrskogar med kontinuitet och stabilt mikroklimat.

För att områdets naturvärden ska kunna bevaras och utvecklas ska skogen lämnas till fri utveckling. Med hänsyn till områdets storlek och det stora intrång ett förbud mot produktionsinriktat skogsbruk innebär bedömer Länsstyrelsen att bildande av naturreservat är det bästa alternativet för att på lång sikt trygga och förstärka områdets höga naturvärden.

Konsekvensutredning

I enlighet med vad som sägs i 4 och 5 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning, bedömer Länsstyrelsen att de föreslagna ordningsföreskrifterna enligt 7 kap. 30 § MB innebär så begränsade kostnadsmässiga och andra konsekvenser att det saknas skäl för konsekvensutredning av regelgivning.

Beslutets förenlighet med riksintressen, planer och områdesbestämmelser.

Hela naturreservatet ingår i riksintresse för naturvård (NRO14123 ”Risveden”) och friluftsliv (FP8 ”Risvedenområdet”).

I öster gränsar området till naturreservatet Bergsjön som i Ale kommuns översiktsplan betecknats som ”särskilt värdefullt naturområde”. Bergsjön är i Ale kommuns naturvårdsprogram från 2007 placerat i klass 1 – unika naturvärden.

Området är även utpekad i den komplettering och förlängning av programmet ”Den tätortsnära naturen i Göteborgsregionen” som Länsstyrelsen föreslog regeringen 2015. Programmet är ett resultat av ett riktat regeringsuppdrag till Sveriges tre storstadslän för hur de mest värdefulla tätortsnära områdena för friluftsliv och naturvård ska kunna få varaktigt skydd och förvaltning.

Miljömål

Naturreservatet utgör ett led i arbetet med att uppnå det av riksdagen antagna miljömålet Levande skogar.

Intresseprövning

Med hänsyn till områdets värden och naturreservatets syften kommer pågående markanvändning att avsevärt försvåras. Länsstyrelsen bedömer att områdets värden bäst ges ett långsiktigt skydd genom bildande av naturreservat. Föreskrifterna är anpassade till naturreservatets syften och värden. De är främst avsedda att begränsa skador på mark samt växt- och djurliv. Vid en avvägning mellan enskilda och allmänna intressen i enlighet med 7 kap 25 § miljöbalken finner Länsstyrelsen att föreskrifterna inte går längre än vad som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses.

Hushållningsbestämmelser

Naturreservatsbildningen är förenlig med hushållningsbestämmelserna för mark- och vattenområden enligt 3 och 4 kap. miljöbalken och med den för området gällande översiktsplanen.

Upplysningar

Dispens från föreskrifterna m.m.

Om det finns särskilda skäl får Länsstyrelsen medge dispens från föreskrifterna för naturreservatet. Dispens får dock inte lämnas för åtgärder som strider mot syftet med naturreservatet. Om det finns synnerliga skäl får Länsstyrelsen helt eller delvis upphäva beslutet om naturreservatet (7 kap 7 § miljöbalken).

Annan lagstiftning gäller som vanligt

Vid sidan av föreskrifterna för naturreservatet gäller annan lagstiftning som vanligt. Lagar och föreskrifter som bedöms vara av särskild betydelse för att syftet med naturreservatet ska uppnås är t.ex. följande:

- Regler om körning i terräng i terrängkörningslagen och terrängkörningsförordningen.
- Regler om fridlysning av växter och djur i miljöbalken och artskyddsförordningen.
- Regler om jakt enligt jaktlagen och jaktförordningen.

Förvaltare och förvaltningsuppgifter

- Förvaltare är Västskuststiftelsen. Förvaltningen ska ske i samverkan med berörda markägare.
- Naturreservatets gränser märks ut i terrängen genom förvaltarens försorg enligt anvisningar av Naturvårdsverket.
- Förvaltningen bedrivs enligt den skötselplan som fastställts av Länsstyrelsen. Skötselplanen ska ligga till grund för naturreservatets skötsel och ska vid behov revideras.

Ersättningstalan

Om överenskommelse om ersättning inte kan träffas, måste sakägare som vill göra anspråk på ersättning eller inlösen väcka talan i Mark- och miljödomstolen som får avgöra ersättningsfrågan. Sådan talan måste enligt 31 kap. 13 § miljöbalken lämnas in till Mark- och miljödomstolen inom ett år efter att detta beslut vunnit laga kraft, i annat fall förlorar sakägaren rätten till ersättning.

Kungörelse

Beslutet ska kungöras i länets författningssamling och i ortstidningen Göteborgs Posten. Föreskrifterna enligt 7 kap. 30 § miljöbalken träder i kraft den dag som framgår av kungörelsen i Länsstyrelsens författningssamling och gäller omedelbart även om de överklagas.

I detta ärende har länsöverdirektör Lisbeth Schultze beslutat. Naturvårds- handläggare Helena Bager har varit föredragande. I handläggningen har också deltagit avdelningschef Sven Swedberg, enhetschef Johan Jannert, antikvarie Lisa Ragnarsson, planarkitekt Saeid Erfan och länsjurist Martin Jansson.

Detta beslut har bekräftats digitalt och saknar därför namnunderskrifter.

Lisbeth Schultze

Helena Bager

Så här överklagar du Länsstyrelsens beslut

Länsstyrelsens beslut kan överklagas hos regeringen. **Överklagandet ska dock skickas eller lämnas till Länsstyrelsen.** Länsstyrelsens e-postadress är vastragotaland@lansstyrelsen.se. Skickar du med vanlig post är adressen Länsstyrelsen i Västra Götalands län, 403 40 Göteborg.

Har överklagandet kommit in i rätt tid överlämnar Länsstyrelsen överklagandet och handlingarna till regeringen.

Överklagandet ska ha kommit in till Länsstyrelsen **inom tre veckor** från den dag du fick del av beslutet. Är du osäker på när tiden går ut kan du kontakta Länsstyrelsen.

Överklagandet ska vara skriftligt. I skrivelsen ska du ange

- ditt namn, adress, telefonnummer och eventuell e-postadress,
- vilket beslut du överklagar, till exempel genom att ange beslutsdatum och ärendets diarienummer, samt
- hur du anser att Länsstyrelsens beslut ska ändras och varför det ska ändras.